

Ερμηνευτική προσέγγιση του θαύματος της Βηθεσδά - του παραλύτου.

118. Η Θεραπεία του παραλύτου (Σχ. IV-16)
The Healing of the Paralytic (Drawing IV-16).

Copyright: The Holy Monastery of Stavronikita

Μητροπολίτης

Λαυρεωτικής Νικόλαος.

...Μια πρώτη ματιά στο θαύμα της θεραπείας του παραλύτου της Βηθεσδά, όπως αυτή περιγράφεται στο Ευαγγέλιο που σήμερα ακούσαμε, εντυπωσιάζει για τη θεϊκή δύναμη του Χριστού. Πράγματι, με μόνο τον λόγο Του θεραπεύει έναν Παράλυτο. Μια όμως προσεκτικότερη ανάγνωση των συνθηκών της περιγραφής

ανατρέπει το σκηνικό. Γεννά ερωτήματα που βασανίζουν τους μηχανισμούς της πίστης.

Ένας άνθρωπος τριάντα οκτώ χρόνια κατάκοιτος ξεχωρίζεται από τον Κύριο και θεραπεύεται με εντυπωσιακό τρόπο. Και ενώ το αποτέλεσμα αναπαύει την πίστη, οι λεπτομέρειες την κλονίζουν.

Μια δεξαμενή με νερό και γύρω της, κατά την περιγραφή του Ευαγγελιστού, και γύρω από τη δεξαμενή ένα τραγικό πλήθος δύστυχων, δεινοπαθούντων ανθρώπων, ο καθένας του με πόνο και όλοι μαζί με μια παράξενη, ανταγωνιστική ελπίδα. Περιμένουν την ξαφνική έλευση ενός αγγέλου, προκειμένου να ταραξεί το νερό της. Μόλις το πάρουν είδηση, προσπαθούν όλοι αυτοί, με το απομεινάρι των φυσικών δυνάμεών τους, με την τεράστια πίεση της εσώτερης επιθυμίας τους, να συρθούν προς τη δεξαμενή, διότι ο «πρώτος εμβάς μετά την ταραχήν του ύδατος, υγιής εγένετο ω δήποτε κατείχετο νοσήματι», αυτός που θα καταφέρει να βουτήξει μέσα πρώτος, θεραπεύεται από οποιαδήποτε ασθένεια έχει `μόνον ο πρώτος.

Ανάμεσα σε όλους και ένας παράλυτος για τριάντα οκτώ ολόκληρα χρόνια. «Τούτον ιδών ο Ιησούς κατακείμενον», τον βλέπει διερχόμενος από την κολυμβήθρα της Βηθεσδά ο Κύριος, τον πλησιάζει και του λέει: « θέλεις υγιής γενέσθαι;» Τι απλή ερώτηση! Και εκείνος δεν απαντά ευθέως «φυσικά, θέλω», αλλά λέει «Κύριε, άνθρωπον ουκ έχω, ίνα όταν ταραχθή το ύδωρ, βάλῃ με εις την κολυμβήθραν», δεν έχω κάποιον άνθρωπο ώστε μόλις ταραχθεί το ύδωρ να μου δώσει μια σπρωξιά και να μπω εγώ στο νερό πρώτος. Ενώ δε εγώ πλησιάζω «άλλος προ εμού καταβαίνει», κάποιος άλλος με προλαβαίνει. Ο Κύριος δεν του λέει τίποτε άλλο παρά μόνον «έγειρε, άρον τον κράββατόν σου και περιπάτει». Και μ' αυτόν τον τρόπο, με έναν απλούστατο, εντελώς διαφορετικό απ' όλο αυτό το σκηνικό τρόπο, ο Κύριος του δίνει την υγεία του, τον σηκώνει από την κλίνη της οδύνης και της δοκιμασίας. Και όχι μόνον αυτό, του δίνει και τη δύναμη να σηκώσει και το κρεβάτι του και να πάει στην ευχή του Θεού. Χωρίς καμία κίνηση! Με έναν μόνο λόγο! Ύστερα από τριάντα οκτώ χρόνια! Ύστερα από μία ολόκληρη ζωή!

Συνήθως μένουμε στο δεύτερο μέρος, στον εντυπωσιασμό του θαύματος. Αν όμως αφήσουμε τη σκέψη μας στην περιγραφή της εισαγωγής της περικοπής, τα εσωτερικά μας αισθήματα είναι πολύ διαφορετικά. Η εικόνα είναι φοβερή. Το θέαμα αποκρουστικό. Τα ερωτήματα αδυσώπητα. Ο άγγελος απροειδοποίητα, «κατά καιρόν», ταρασσει το νερό και μόνον «ο πρώτος» βρίσκει ίαση. Εδώ τελειώνει το θαύμα, εδώ εξαντλείται και το έλεος του Θεού. **Εδώ αρχίζει το δράμα της σκέψης και της λογικής. Πόνος τεράστιος, αδικία ανεξήγητη, ερωτήματα αναπάντητα. Το έλεος του Θεού ελάχιστο, μόνο για τον ένα, για τον πρώτο. Πώς να συμβαδίσει αυτό με τη λογική μας; Πώς να ερμηνεύσει την αγάπη του Θεού; τη δικαιοσύνη, την ταπείνωσή Του; Πώς να πείσει για**

την παρουσία Του; Μάλλον προκαλεί με την απουσία Του.

Πώς είναι δυνατόν να πιστεύσει κανείς ότι με αυτόν τον τρόπο ο Θεός επιλέγει να δείξει τη θεότητά Του και να θεραπεύσει; Γιατί θα έπρεπε -ας φανταστούμε το θέαμα- να κατεβεί ο άγγελος, να ταραξεί το νερό σε άγνωστη στιγμή, ώστε δίχως καμία προετοιμασία, ξαφνικά αυτοί οι δύστυχοι άνθρωποι, τυφλοί, χωλοί, άρρωστοι και ανάπηροι, να σέρνονται, να ανταγωνίζονται μάλιστα ποιος θα μπει πρώτος για να θεραπευτεί; Μόνο για έναν υπήρχε το έλεος του Θεού; όχι για τον δεύτερο; Και με ποιο κριτήριο αυτό προσφέρεται; τη φυσική ετοιμότητα και επιδεξιότητα των αναπήρων και όχι την αρετή; την επιτυχία στην ανταγωνιστικότητα και όχι την ταπείνωση και τον πνευματικό αγώνα; Γιατί στον πρώτο και όχι στον καλύτερο; όλο αυτό δεν καταδεικνύει λίγη αγάπη και καθόλου δικαιοσύνη; Δεν προκαλεί αυτό; Είναι δυνατόν όλα αυτά να γίνονται κάτω από το βλέμμα του Θεού και σύμφωνα με το θέλημά Του;

Ο παράλυτος ομολογεί ότι «άνθρωπον ούκ έχω». Τριάντα οκτώ χρόνια παράλυτος ζει με μια ελπίδα να μπει πρώτος στη δεξαμενή μετά την ταραχή του ύδατος, για να θεραπευθεί. **Πώς όμως συμβαδίζει η αγάπη του Θεού με την τόσο μακρά διάρκεια της αναπηρίας του παραλύτου; Γιατί να ζήσει ως ανάπηρος τα νειάτα του και να είναι υγιής στα γηρατειά του; Γιατί έπρεπε τριάντα οκτώ ολόκληρα χρόνια να περιμένει αυτός ο άνθρωπος τη θεραπεία του, μάλιστα ύστερα από συνεχείς απογοητεύσεις αναρίθμητων αποτυχιών; Γιατί έπρεπε η μόνη παρηγοριά αυτού του δύστυχου ανθρώπου να είναι η συνύπαρξή του με άλλους ομοιοπαθείς; Γιατί ο Θεός επιτρέπει τόσο πόνο και μάλιστα τόσο άδικα και άνισα κατανεμημένο; Και ενώ τελικά φαίνεται ότι κάνει ένα θαύμα - που αναντίρρητα είναι θαύμα-, στην ουσία η όλη ατμόσφαιρα δημιουργεί μια αίσθηση απουσίας του Θεού; Πως αυτός ο Θεός συνυπάρχει με τον Θεό του υπόλοιπου Ευαγγελίου; Μήπως, όμως, κάτι υπάρχει που όχι μόνο ξεφεύγει από τον φακό της λογικής αλλά ενδεχομένως, όταν αυτή απομονώνεται, να την αποπροσανατολίζει και να την παραπλανά;**

Αν ανοίξουμε το βιβλίο που ονομάζεται Ψαλτήρι, αν φυλλομετρήσουμε και μερικά πατερικά βιβλία, θα δούμε πόσο αυτή η αίσθηση της φαινομενικής απουσίας του Θεού πολλές φορές εκφράζεται από τα χείλη και του Δαυΐδ και των αγίων. Λέει κάπου ο Δαυΐδ «ίνα τι, Κύριε, απέστης μακρόθεν» - γιατί κάθεται από μακριά; «υπεροράς εν ευκαιρίαις εν θλίψεσι;» - γιατί με περιφρονείς εκεί που πρέπει να έλθεις δίπλα μου, στις θλίψεις και στις ανάγκες μου; Νοιώθω ξεχασμένος, νοιώθω

εγκαταλελειμμένος. Μιλώ και δεν έρχεσαι, σε φωνάζω και δεν με ακούς, σε προσδοκώ και μένεις μακριά. Απών ο Θεός από τη ζωή μου, τη στιγμή που Τον ζητώ, τη στιγμή που Τον έχω ανάγκη. Δεν είναι απών ο Θεός από τον κόσμο της ταραχής, των διενέξεων, των πολέμων, των αδικιών, των ασθενειών, των αμαρτιών, των παθών; Δεν είναι απών ο Θεός ακόμη και από το πάθος του Κυρίου, από τη σταύρωση και από την Ταφή Του; Ο ίδιος ο Χριστός δεν είπε: «Θεέ μου, Θεέ μου, ίνα τί με εγκατέλιπες; Πώς όμως γίνεται ο πανταχού και πάντοτε Παρών να είναι απών;

Άραγε ο Θεός είναι πράγματι απών; **Ο Θεός δεν είναι απών που έρχεται αλλά είναι παρών που κρύβεται.** Αυτός είναι ο λόγος για τον οποίο το ρήμα που συνήθως οι ευαγγελιστές και οι πατέρες μας αγαπούν να χρησιμοποιούν είναι ότι εμφανίζεται, βγαίνει από το κρύψιμό Του και μας φανερώνεται. Και μας φανερώνεται στους ανθρώπους που μπορούν να βλέπουν. Πρέπει να υπάρξει μία συνεργασία της στιγμής του Θεού για την ψυχή μας και της καθαρότητας των οφθαλμών μας, για να αναγνωρίζουμε τον εμφανιζόμενο Θεό.

Το ευαγγελικό ανάγνωσμα δεν μιλάει για έναν μόνο παράλυτο, αλλά φανερά μεν μιλάει για τη στιγμή του ενός παραλύτου, διακριτικά δε υπαινίσσεται τη στιγμή όλων των παραλύτων αυτού του κόσμου, και φυσικά και τη δική μας. **Ο αληθινός Θεός δεν είναι αυτός που ξοδεύεται, αυτός ο οποίος εξευτελίζεται με πρόχειρες φανερώσεις κατά το θέλημα του ανθρώπου, αλλά είναι αυτός που κρύβεται στις ταπεινές γωνιές και στις μυστικές στροφές της πορείας αυτής της ζωής.** Ο Θεός πράγματι υπάρχει. Σε εμάς απομένουν δυό πράγματα: το ένα είναι να κάνουμε την υπομονή του χρόνου και το δεύτερο είναι να κάνουμε τον αγώνα της καθαρότητας των οφθαλμών μας. Τότε σαν τον παράλυτο θα έρθει η ώρα μας. Μπορεί να είναι ύστερα από τριάντα οκτώ χρόνια, μπορεί να είναι αύριο, μπορεί να είναι πέντε λεπτά πριν σφραγίσουμε τα μάτια μας σε αυτόν τον κόσμο, αλλά υπάρχει πάντοτε η στιγμή του Θεού για όλους. Και τότε η μακρόχρονη αναπηρία, που συνοδεύεται από θαυματουργική θεραπεία, αποτελεί μεγαλύτερη ευλογία από την υγεία που στερείται εμπειρίας θεϊκής παρουσίας.

Η παρουσία του Θεού είναι παρουσία για να δώσει στον καθένα μας την αίσθηση της σωτηρίας, τον πόθο της αθανασίας, την προσδοκία της αιωνιότητας. Να δώσει τη γλύκα ότι κι αν πονάμε, κι αν δοκιμαζόμαστε, κι αν αδικούμε, κι αν στερούμαστε, μπορεί να ζούμε με ζεστασιά, την αίσθηση και την εμπειρία της πνευματικής Του παρουσίας στη ζωή μας.

Το Ευαγγέλιο αυτό αγαπητοί, δεν αποτελεί μια υπόμνηση ενός θαύματος μόνο, αλλά αποτελεί μια αφορμή αφύπνισης για όλους μας. Όλοι βρισκόμαστε παράλυτοι με πνευματική τύφλωση, με αναπηρία, με χωλότητα, με ξηρότητα, με αδυναμία στα πόδια, με ανεπάρκεια στα χέρια, γύρω από μια κολυμβήθρα, την κολυμβήθρα των δακρύων και των

χαμένων ελπίδων αυτής της ζωής. Σκοπός και στόχος της Εκκλησίας είναι να προσπαθεί να επαναπροσανατολίσει την καρδιά μας από τη νοοτροπία των σταγόνων του θεϊκού ελέους της Παλαιάς Διαθήκης προς τον ωκεανό της αγάπης του Θεανθρώπου

Πηγή: fdathanasiou.wordpress.com